

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Pirkanmaan LAPE Pippuri

Monitoimijaisen arvioinnin kehittäminen Pirkanmaan LAPEssa

2.2.2018 Yhteiskehittämispäivä

Maria Antikainen ja Nanna Miettunen

Nykytilanne

- Lapsen ja perheen tilannetta kartoitetaan säännönmukaisesti mm:
  - Matalan kynnyksen palveluissa: neuvolassa, varhaiskasvatuksessa, kouluterveydenhuollossa jne.
  - Sosiaalihuollossa: sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, lastensuojelulain mukainen lastensuojelutarpeen selvitys
  - Perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa
- Eri toimijat tekevät omat arvionsa ja asiakassuunnitelmansa, suunnitelmat erillään toisistaan. Kokonaiskuvan muodostaminen lapsen ja perheen tilanteesta palvelujärjestelmän yhteisenä haasteena.
- Arviointikäytännöt vaihtelevat kunnissa, ei yhteistä mallia/viitekehystä

Hyvät käytännöt ja aiemmat kehittämishankkeet monitoimijaisen arvioinnin kehittämisen perustana

- LAPEn valtakunnallisessa erityis- ja vaativan tason työpajatyöskentelyssä laadittu arvioinnin viitekehys
- Lasten ja nuorten mielenterveystyön palveluketju (PSHP)
- Pirkanmaan sairaanhoitopiirin lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä Tampereen kaupungin lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön hybridi-malli
- Suuntima - asiakassegmentoinnin työkalu
- Kehittämishankkeita: LasSe, Kansa-koulu, ProSos
- Alkuvaiheen moniammatillisia verkostoja ja toimintamalleja Pirkanmaalla, esim.
  - Keinu-tiimipalvelu, Tampere
  - Jelppi-tiimi, Tampere
  - Perheesi parhaaksi, Kangasala
  - Lapsiperhetiimit, Lempäälä

Perhekeskustason ja erityis- ja vaativan tason palveluiden yhteinen monitoimijainen kehittäminen

Sosiaalityöntekijä kunta

Varhaiskasvatuksen
erityisopettaja

Johtava
sosiaalityön-
tekijä

Sosiaalityöntekijä
erikoissairaanhoido

Lasten ja
nuorten
psykologi

Osastonhoitaja
kehitysvammahuolto

Kehittäjäsosiaali-
työntekijä

Erikoislääkäri
lastenpsykiatria

Kokemusasiantuntija

Rehtori

Koulukuraattori

Osastonhoitaja
nuorisopsykiatria

Palvelupäällikkö
vammaispalvelut

Lastenvalvoja

Yhdyspinta-
sosiaalityöntekijä

Projektikoordinaattori

Lapsiperheiden
sosiaalityön
päällikkö

Arviointia monella tasolla ja monesta näkökulmasta

- Toimijoina asiakas ja yksi tai useampia ammattilaisia
- Arviointi osana kaikkea perustyötä
  - esim. lastenneuvolan vastaanotolla
- Arviointi asiakasprosessin alkuvaiheessa
  - esim. palvelutarpeen arviointi (sosiaalihuoltolaki), lastensuojelutarpeen selvittäminen (lastensuojelulaki) hoidon tarpeen arviointi (terveydenhuoltolaki)
- Arviointi osana pitkäjänteistä tukea, jatkumoa, prosessin kaikissa vaiheissa
  - tuen ja palveluiden vaikuttavuuden arviointi
- Horisontaalinen integraatio: esim. koulun, perheneuvolan ja sosiaalityön yhteistyö
- Vertikaalinen integraatio: esim. neuvolan ja lastensuojelun yhteistyö → Erityis- ja vaativan tason palveluita tarvitsevilla aina myös matalan kynnyksen palveluita (koulu, varhaiskasvatus, neuvola, kouluterveydenhuolto jne.)

Kehittämistoimenpiteet

- 1. Alkuvaiheen arvioinnin kehittäminen**
- 2. Monitoimijaisen arvioinnin yhteistyön rakenteiden kehittäminen**
  - Varhaisen vaiheen monitoimijaisen verkoston rakenteet (tiimit, yhteistyökäytännöt, konsultaatiomallit, sopimukset tms.)
  - Lähityöntekijän, vastuutyöntekijän, verkostokoordinaattorin määrittelemine
  - Sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin, lastensuojelutarpeen selvityksen ja muun erityispalveluiden tarpeen arvioinnin toimijat, työparityöskentely ja yhteistyön rakenteet.
- 3. Yhteisten kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen**
  - Yhteinen neuvottelurunko yhteistyön asiakasprosessin eri vaiheissa
  - Palvelutarpeen arvioinnin runko
  - Yhteinen kokoava asiakassuunnitelma horisontaalisessa ja vertikaalisessa yhteisyyssä

Monitoimijaisen arvioinnin toimijat

Monitoimijaisen arvioinnin pilotteja

- Alkuvaiheen arvioinnin työkalun jatkokehittäminen ja käyttöönotto ("Lapsen turvallisuus ja hyvinvointi")
- Palvelutarpeen arvioinnin tiimirakenteen kehittäminen
- Neuvolassa kerätyn tiedon hyödyntäminen palvelutarpeen arvioinnissa
- Perhearviointi-menetelmän hyödyntäminen palvelutarpeen arvioinnissa
- Palvelutarpeen arvioinnin kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen
- Yhteisen neuvottelurungon jatkokehittäminen ja käyttöönotto hybridi-mallin pohjalta
- Keinu- ja Jelppi-tiimien jatkokehittäminen

Kaksi esimerkkiä arviointityökaluista

- ”Lapsen turvallisuus ja hyvinvointi” - alkuvaiheen arviointityökalu
- Hybridi-neuvottelurunko

Lapsen turvallisuus ja hyvinvointi

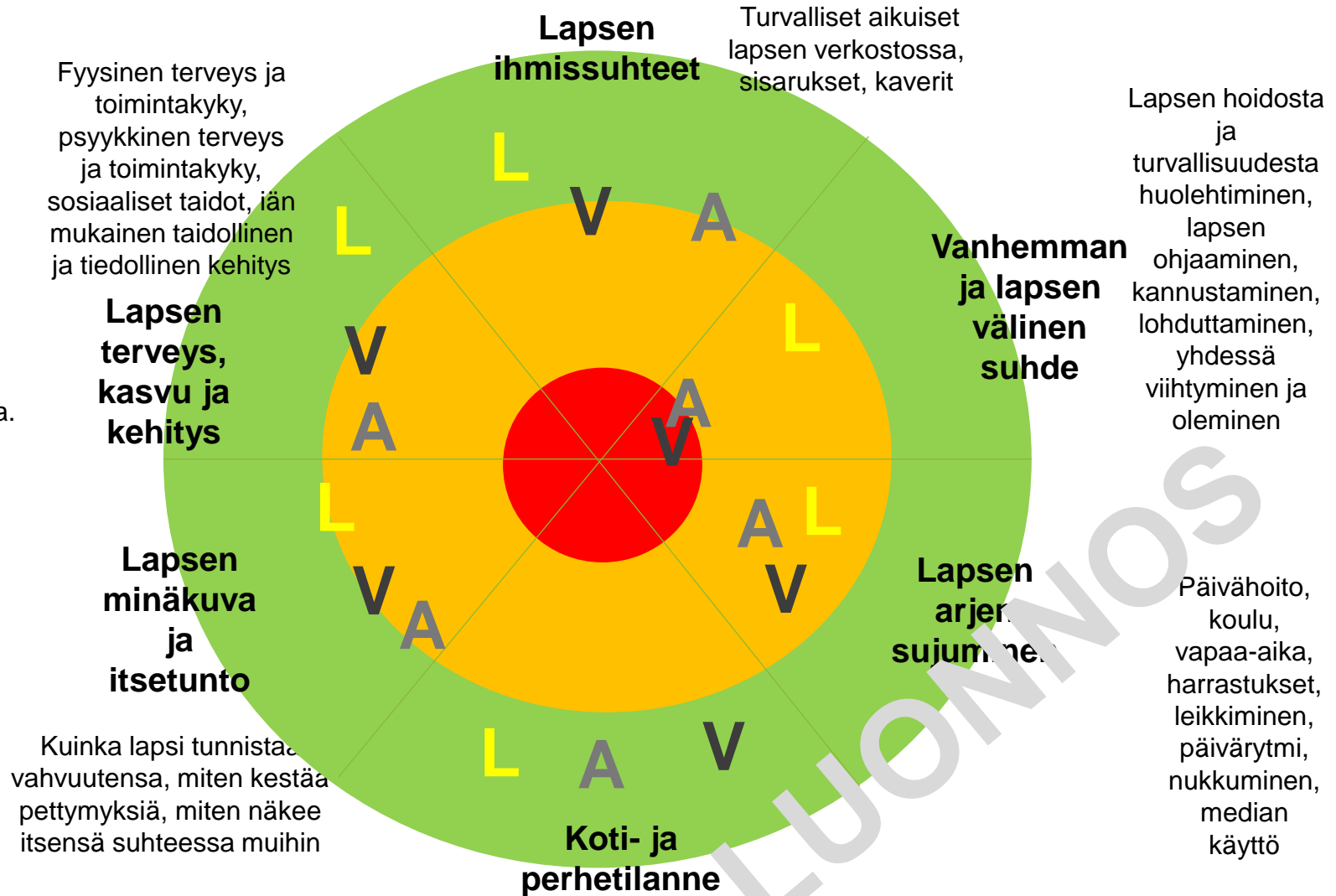
Asiat sujuvat, ei huolta. Nämä ovat perheen voimavaroja.

Näiden asioiden kanssa on joskus hankaluuksia. Toisinaan voisi tarvita neuvoja tai apua.

Näihin asioihin liittyy huolta ja avun tarvetta.

VÄITTÄMIÄ AIKUISILLE...

Olen huolissani lapseni kasvusta ja kehityksestä.

Minulla ei ole riittävästi omaa aikaa.

Minua pelottaa.

Lähipiirissämme on tapahtunut surullisia asioita viime aikoina.

Saan tehdä vapaa-ajallani asioita, joista nautin.

Murehdin raha-asioita.

Tunnen itseni väsyneeksi.

Perheessämme tulee helposti riitoja.

Minun on vaikea keskustella lapseni kanssa.

Minusta on mukavaa olla lapseni seurassa.

Olen huolissani läheiseni terveydestä.

Tunnen oloni turvalliseksi.

Saan tarvittaessa apua läheisiltä ihmisiltä.

Tunnen itseni muita huonommaksi.

En tiedä, mitä lapseni tekee vapaa-ajallaan.

Olen huolissani läheiseni päihteidenkäytöstä.

Lapseni ei nuku riittävästi.

Päihteidenkäyttöni on viime aikoina lisääntynyt.

Hermostun helposti.

Arki on raskasta.

Haluaisin muuttaa toiseen asuntoon.

Koen toisinaan neuvottomuutta lapsen rajaamistilanteissa.

Minulla on terveydellisiä ongelmia.

Lapseni vaikuttaa yksinäiseltä.

VÄITTÄMIÄ LAPSILLE...

Minusta on mukava tehdä asioita yhdessä äitini/isäni kanssa

Minun on vaikea herätä aamuisin.

Tunnen itseni väsyneeksi.

Perheessämme tulee helposti riitoja.

Aikuiset kuuntelevat minua.

Minua on joskus kiusattu koulussa.

Lähipiirissäni on sattunut surullisia asioita

Tunnen itseni muita huonommaksi tai jotenkin oudoksi.

Minulla on turvallinen olo.

Saan tarvittaessa apua läheisiltä ihmisiltä.

Osaan monenlaisia asioita.

Olen toisinaan huolissaan, riittävätkö perheeni rahat

Minulla on hyviä kavereita.

Minulla on unelmia.

Tykkään koulun käynnistä

Minua pelottaa.

Olen huolissani läheiseni päihteiden käytöstä

Yhteistyöneuvottelu

Lapsen/ nuoren nimi: _____

Hetu: _____

Aika: pvm: ____ . ____ . ____ alkaa klo ____ päättyy klo ____

Paikka: _____

Osallistujat

Yhteystiedot (nimi, puh.nro, sähköposti):

- Ketä on paikalla / esittäytyminen
- Käydään läpi työntekijöiden rooli lapsen / nuoren / perheen asiassa - miksi olet paikalla?
- Yhteistyön koordinaattorit: nimi, yhteystiedot, milloin tavoittaa

Tämän hetkinen tilanne

- Kaikkien osallistujien näkemykset tilanteesta
- Lapsen / nuoreen liittyvä huoli määritellään yhdessä konkreettisesti
- Lapsen / nuoren ja perheen voimavarat.
- Lapsen/nuoren ja perheen käytössä olevat palvelut - lyhyesti
- Mistä palveluista lapsi/nuori ja perhe ovat hyötynneet? Mikä on auttanut?

Tavoitteet

Mitä konkreettisia muutoksia perheen/lapsen arkeen tavoitellaan?

- lapsen/nuoren tavoitteet
- perheen tavoitteet
- työntekijöiden näkemys tavoitteista

Työskentelysuunnitelma

Kuka tekee? Mitä tekee? Milloin tehdään?

- lapsi/nuori
- perhe
- työntekijät - yhteinen työskentelysuunnitelma ja työnjako eri tahojen kesken

Arviointi

- Mitä konkreettisesti arvioidaan?
- Kuka arvioi?
- Miten arvioi?
- Milloin arvioidaan?
  - lapsi/nuori
  - perhe
  - työntekijät

Työryhmän tavoitteiden konkretisointi ja aikataulutus

9-10/2017

11-12/2017

1-6/2018

7-12/2018

SOTE
2020

ALKUKARTOITUS JA SUUNNITTELU

Arviointiprosessin ja
toimijoiden määrittely

Työryhmän
kokoaminen

TAVOITTEIDEN TÄSMENTÄMINEN, KEHITTÄMIS- SUUNNITELMA JA TOIMINTAMALLIN KEHITTÄMINEN

Sisällöllisten
kokonaisuuksien
määrittely
Hyvien käytäntöjen
jakaminen

TOIMINTAMALLIEN PILOTOINTI JA JATKOKEHITTÄMINEN PILOTOINNIN AIKANA

Alkuvaiheen
arviointikäytännöt
Monitoimijaisen
yhteistyön rakenteet
Yhteiset
kirjaamiskäytännöt

TOIMINTAMALLIN ARVIOINTI JA JALKAUTTAMINEN

KOULUTUSTARPEIDEN KARTOITTAMINEN

TIETOJÄRJESTELMIIN LIITTYVIEN TARPEIDEN KARTOITTAMINEN

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

NANNA MIETTUNEN

nanna.miettunen@pikassos.fi

puh. 050 349 5610

MARIA ANTIKAINEN

maria.antikainen@valkeakoski.fi

puh. 040 335 7688

www.lapepirkanmaa.fi

stm.fi/lape

#lapemuutos

#kärkihanke